КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»

Кафедра гуманітарної освіти

Програма підвищення кваліфікації

учителів української мови та літератури, учителів зарубіжної літератури

STREAM-освіта в літературі:

як поєднати науку, мистецтво та читання

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована

до затвердження на засіданні кафедри гуманітарної освіти

(протокол № 6 від 25.05.2026 р.)

Завідувачка кафедри Анна-Марія БОГОСВЯТСЬКА

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол № 4 від 04.06.2026 р.)

Голова науково-методичної ради Павло ХОБЗЕЙ

Розробник: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» (Ковальова Л.Л., старша викладачка кафедри гуманітарної освіти).

Напрям підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (укладачі: ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, Державна установа «Український інститут розвитку освіти», Інститут педагогіки НАПН України, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, учасники робочої групи, склад якої затверджено наказом ІМЗО від 18.02.2022 № 15), зокрема на основі модуля 2 «Організація освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти. Тема 2.1. Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі».

Термін дії програми: з 01.07.2026 до 01.07.2031 року.

Рецензенти:

Дільна Оксана, кандидат філологічних наук, доцент кафедри гуманітарної освіти Комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

Хабарова Оксана, учитель-методист, учителька зарубіжної літератури, ліцею №94 Львівської міської ради.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність розроблення навчальної програми для вчителів української мови і літератури, вчителів зарубіжної літератури полягає в необхідності підготовки вчителів до роботи за новим Державним стандартом базової середньої освіти в контексті вимог законодавства, зокрема Конституції України, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та на виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Цільова група: учителі української мови і літератури, учителі зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти.

Обсяг: 15 годин (0,5 кредитів ЄКТС).

Форма підвищення кваліфікації: інституційна (дистанційна).

Мета підвищення кваліфікації: професійний розвиток учителів української мови і літератури, учителів зарубіжної літератури відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей, необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Завдання підвищення кваліфікації:

- забезпечити усвідомлення та поглиблення знань учителів української мови і літератури, учителів зарубіжної літератури щодо основних ідей та принципів Концепції «Нова українська школа» та державної політики у сфері загальної середньої освіти;
- визначити місце STREAM-підходу в системі сучасної літературної освіти, його роль у реалізації компетентнісного, діяльнісного та інтегративного підходів Нової української школи під час викладання української та зарубіжної літератури;
- сформувати знання педагогів щодо теоретичних і методичних засад STREAM-освіти, особливостей міжпредметної інтеграції, способів поєднання художнього тексту з наукою, технологіями, мистецтвом і у процесі аналізу літературних творів;
- сформувати вміння педагогів адаптувати STREAM-технології до вікових особливостей, освітніх потреб і читацьких інтересів учнів, забезпечуючи доступність та практичну спрямованість літературної освіти;

- активізувати здатність учителів формувати в учнів навички міжкультурної комунікації, емоційного інтелекту та ціннісного осмислення художніх творів через інтеграцію літератури, мистецтва, історії, науки й сучасного соціокультурного контексту
- розвинути професійні вміння вчителів проєктувати та реалізовувати інтегровані STREAM-завдання, навчальні дослідження, творчі проєкти й практикоорієнтовані види діяльності, спрямовані на формування читацької компетентності, критичного мислення, креативності та комунікативних навичок учнів.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

А.1. **Мовно-комунікативної**, через здатність забезпечувати здобуття освіти державною та іноземними мовами; здатність забезпечувати (за потреби) здобуття учнями освіти з урахуванням особливостей мовного середовища в закладі освіти; здатність забезпечувати навчання учнів іноземної мови в професійному колі (для вчителів і викладачів іноземної мови, а також учителів, які здійснюють освітній процес (викладають навчальні предмети) іноземними мовами, здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні уміння й навички учнів.

А.2. **Предметно-методичної**, через здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентостей; здійснювати інтегроване навчання; добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; розвивати в учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання в учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.

А.3. **Інформаційно-цифрової**, через здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі (відповідно до рівня освіти, який надається).

Д.1. **Інноваційної**, через здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації в професійній діяльності; застосовувати інноваційні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Очікувані результати підвищення кваліфікації

За результатами навчання слухач/слухачка:

- пояснює концептуальні засади STREAM-освіти та визначати можливості її застосування на уроках української та зарубіжної літератури через інтеграцію художнього тексту, науки, мистецтва, технологій, дослідницької та творчої діяльності учнів;
- проєктує STREAM-орієнтовані навчальні активності, інтегровані уроки, творчі й дослідницькі завдання на основі художніх текстів, спрямовані на розвиток читацької, інформаційної, комунікативної, медіаційної та ключових компетентностей учнів.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Контроль та оцінювання за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, під час індивідуального та фронтального опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях здійснюється експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних запитань до теми. **Оцінювання вербальне.**

Курс **зараховується** за умови **відвідування не менше 50%** авдиторних занять та **виконання** індивідуальної творчої роботи. **Максимальна оцінка за індивідуальну роботу – 10 балів.** Завдання вважається виконаним, якщо за всіма критеріями учасник набирає 7 балів.

Особливості реалізації програми: дистанційна форма навчання, курс передбачає виконання індивідуальної роботи.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат видається відповідно до кількості прослуханих годин, за умови не менше 50% від загальної кількості.

Вартість: безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, вартість згідно з кошторисом відповідно до порядку надання платних послуг для всіх інших категорій.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з 3-х модулів та 6-ти взаємопов'язаних тем.

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі виконують індивідуальну роботу зі створення добірки STREAM-завдань до вивчення конкретного художнього твору чи творчості письменника. Оцінювання індивідуальної роботи здійснюється за принципом «зараховано / не зараховано».

Учасники, які відвідали не менше 50% занять та успішно виконали індивідуальну роботу, отримують сертифікат відповідно до кількості прослуханих годин.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 15 год, з них: 4 год – лекційні заняття, 8 год – практична робота, 3 год – самостійна робота.

Назва теми	**Кількість годин**				
	Лекції	**Практичні заняття**	**Самостійна робота**	**Контрольні заходи**	**Усього**
Модуль1. Теоретико-методологічні засади STREAM-освіти у викладанні літератури в умовах НУШ					
Тема 1.1. Література в STREAM-вимірі: нові підходи НУШ	2	-	-	-	2
Тема 1.2 Конструювання STREAM-завдання до літературного твору	**-**	2	-	-	2
Усього годин за модулем	**2**	**2**	**-**	**-**	**4**
Модуль 2. Проєктування STREAM-уроків і інтегрованих завдань з літератури					
Тема 2.1. Алгоритм проєктування навчального STREAM-завдання	1	-	-	-	1
Тема 2.2. Створення комплексу інтегрованих завдань	**-**	3	-	-	3
Усього годин за модулем	**1**	**3**	**-**	**-**	**4**

Модуль 3. Створення та презентація STREAM-освітніх продуктів з літератури					
Тема 3.1. Освітній продукт як результат STREAM-навчання	1	-	-	-	1
Тема 3.2. Практична зорієнтованість	-	3	3	-	6
Усього годин за модулем	**1**	**3**	**3**	**-**	**7**
Разом годин за навчальною програмою	**4**	**8**	**3**	**-**	**15**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль1. Теоретико-методологічні засади STREAM-освіти у викладанні літератури в умовах НУШ

(*лекція, 2 години; практичне, 2 години*)

Тема 1.1 Література в STREAM-вимірі: нові підходи НУШ

Поняття STREAM-освіти та її місце в сучасній освітній парадигмі.
TREAM-освіта як інтеграція Science, Technology, Reading/Writing, Engineering, Arts, Mathematics.
Відмінність STREAM від STEM та STEAM: роль читання, тексту і гуманітарного компонента.
STREAM як інструмент формування цілісного світогляду учнів.
Освітні тренди XXI століття: інтеграція, цифровізація, компетентнісний підхід.
Методологічні основи STREAM-освіти. Місце літератури в STREAM-освіті.

Тема 1.2 Конструювання STREAM-завдання до літературного твору

Створення інтегрованих STREAM-завдань на основі художнього тексту з урахуванням принципів НУШ, міжпредметної інтеграції та компетентнісного підходу.

Модуль 2. Проєктування STREAM-уроків і інтегрованих завдань з літерат

(лекція, 1 година; практичне, 3 години)

Тема 2.1. Алгоритм проєктування навчального STREAM-завдання.

Структура STREAM-уроку в НУШ.
Типи інтегрованих завдань (дослідницькі, творчі, проблемні, цифрові).
Алгоритм проєктування навчального STREAM-завдання

Тема 2.2. Створення комплексу інтегрованих завдань.

Створення інтегрованих навчальних ситуацій та завдань.

Модуль 3. Створення та презентація STREAM-освітніх продуктів з літератури

(*лекція, 1 години; практичне, 3 години*)

Тема 3.1. Освітній продукт як результат STREAM-навчання

Види продуктів (проєкти, кейси, цифрові ресурси, візуалізації).
Критерії оцінювання STREAM-діяльності учнів.

Тема 3.2. Практична зорієнтованість

Створення авторського STREAM-продукту (урок/проєкт/кейс).

Захист розробок.
Рефлексія та обговорення можливостей впровадження.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Контроль та оцінювання за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми. **Оцінювання вербальне.**

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі виконують **індивідуальну роботу** зі створення STREAM-завдань до вивчення конкретного художнього твору чи творчості письменника для учнів 5-9 класів.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи:

Критерій оцінювання	Так	Частково	Ні
	Кількість балів		
Завдання є оригінальним авторським продуктом, відповідає принципам академічної доброчесності.	* Завдання, яке містить плагіат, вважається таким, набирає 0 балів.		
Завдання укладено відповідно до змісту чинних модельних навчальних програм; чітко зазначено клас, тему, художній твір / творчість письменника, навчальний контекст використання.	1	0,5	0
STREAM-завдання відповідає віковим особливостям, читацькому досвіду та пізнавальним інтересам учнів 5–9 класів.	1	0,5	0
У завданні змістовно поєднано літературу з іншими складниками STREAM-освіти: наукою, технологіями, інженерією / конструюванням, мистецтвом, математикою, дослідницькою або творчою діяльністю.	2	1	0
Завдання має чітко сформульовану мету, зрозумілу інструкцію для учнів, послідовність виконання, очікуваний результат і є практично придатним для використання в освітньому процесі.	1	0,5	0
Завдання спрямоване на розвиток читацької, комунікативної, інформаційної, дослідницької та творчої компетентностей учнів; передбачає активну діяльність учнів.	3	2	0
У методичному коментарі правильно зазначено очікувані результати навчання,	2	1	0

на формування яких спрямоване STREAM-завдання; робота не містить фактичних, змістових, мовних і методичних помилок.			

Максимальна оцінка – **10 балів.** Завдання вважається виконаним, якщо за всіма критеріями учасник набирає 7 балів.

Курс **зараховується** за умови **відвідування не менше 50%** авдиторних занять та **виконання** індивідуальної творчої роботи.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ:

1. Як ви розумієте сутність STREAM-освіти в контексті викладання літератури?
2. Чим STREAM-підхід відрізняється від традиційного уроку літератури?
3. Які ключові компетентності НУШ формуються під час STREAM-уроків літератури?
4. Які компоненти STREAM, на вашу думку, найприродніше інтегруються в літературну освіту?
5. Як можна поєднати художній текст із науковим або технологічним контекстом?
6. Які види діяльності учнів найбільше відповідають STREAM-підходу на уроках літератури?
7. Наведіть приклад STREAM-завдання до твору української чи зарубіжної літератури.
8. Як проєктна діяльність допомагає глибше осмислювати художній твір?
9. Яку роль відіграє мистецтво (Art) у STREAM-уроках літератури?
10. Які цифрові інструменти або платформи ви могли б використати для STREAM-уроку?
11. Як STREAM-підхід сприяє розвитку критичного мислення учнів?
12. Які труднощі можуть виникнути під час впровадження STREAM у викладанні літератури?
13. Як адаптувати STREAM-завдання для учнів різного рівня підготовки?
14. Яким чином STREAM-освіта підвищує мотивацію до читання?
15. Як оцінювати результати діяльності учнів у STREAM-проєктах?
16. Які міжпредметні зв'язки є найбільш ефективними для STREAM-уроку літератури?
17. Чи змінюється роль учителя літератури в умовах STREAM-навчання? Якщо так, то як саме?
18. Які елементи STREAM-підходу ви готові впровадити у власній педагогічній практиці вже зараз?
19. Як STREAM-освіта допомагає формувати творчість і дослідницькі навички учнів?

20. Яким ви бачите сучасний урок літератури в умовах НУШ через призму STREAM?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту. Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text

2. Закон України «Про освіту». Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text

3. Державний стандарт базової середньої освіти. Режим доступу : https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinskashkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti

4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text

5. Концептуальні засади мовно-літературної освітньої галузі. Режим доступу : https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/novyny-posylannia/konceptualni-zasadi-movno-literaturnoyi-osvitnoyi-galuzi-ukrayinska-mova-ukrayinska-ta-zarubizna-literaturai.pdf

6. Методичні рекомендації щодо розвитку STEM-освіти в закладах загальної середньої та позашкільної освіти у 2021/2022 навчальному році / ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». URL: ІМЗО

Основна література

1. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А. та ін. Модельна навчальна програма «Українська література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (ред. 2023 р.) [Електронний ресурс]. — Київ, 2023. — URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/27.11.2023/Ukr.lit.5-6-kl.Yatsenko.ta.in.27.11.2023.pdf
2. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А. Модельна навчальна програма «Українська література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (наказ МОН України від 24.12.2024 № 1787) [Електронний ресурс]. —

Київ, 2024. — URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2024/Model.navch.prohr.5-9.klas-2024/31-12-2024/ukrayinska-literatura-7-9-kl-yatsenko-ta-in-31-12-2024.pdf

3. Яценко Т. О., Тригуб І. А. Модельна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (ред. 2023 р.) [Електронний ресурс]. — Київ, 2023. — URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/27.11.2023/Intehr.kurs.lit.ukr.ta.zar.5-6.kl.Yatsenko.ta.in.27.11.2023.pdf
4. Ніколенко О. М., Мацевко-Бекерська Л. В., Качак Т. Б. та ін. Модельна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. — Київ, 2023. — URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/Intehrovanyy.kurs.literatur-ukrayinskoyi.ta.zarubizhnoyi-7-9.kl.Nikolenko.ta.in.26.07.2023.pdf
5. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А. Модельна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (наказ МОН України від 24.12.2024 № 1787) [Електронний ресурс]. — Київ, 2024. — URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2024/Model.navch.prohr.5-9.klas-2024/31-12-2024/intehrovanyy-kurs-literatur-ukr-ta-zarubizhn-7-9-kl-yatsenko-ta-in-31-12-2024.pdf

Додаткова література

Бойчук О. Ю. STREAM-освіта як ефективний спосіб формування професійної комунікативної компетентності майбутнього кваліфікованого робітника в закладі професійної (професійно-технічної) освіти сфери послуг // *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми.* — 2019. — Вип. 54. — С. 32–36.

Гуцуляк С. І. Українська література як проєкт // *Наукові записки. Серія: Філологічні науки.* — 2024. Електронний ресурс: https://journals.cusu.in.ua/index.php/philology/article/view/493

Нікітіна О. О. Розвиток критичного мислення молодших школярів засобами STREAM-технології в освітньому середовищі НУШ // Scientific Collection «InterConf+». — 2022. — № 28(137). — С. 95–103.

Тєлєжкіна О. О., Голтвеницька М. В. Застосування елементів STREAM-технології на заняттях з української мови // *Лінгвістичні дослідження.* — 2023.

Електронний ресурс: https://journals.hnpu.edu.ua/index.php/lingvistics/article/view/4592

Шевченко І. В. Упровадження елементів STEM(STEAM, STREAM)-освіти на уроках зарубіжної літератури : методичний посібник // *Освітній репозитарій «Навчайся і навчай»*. — 2023. Електронний ресурс: https://ed.pano.pl.ua/handle/022518134/978